

УНИВЕРЗИТЕТ ЏОН НЕЗБИТ
ФАКУЛТЕТУ **ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВО, ЈАВНУ УПРАВУ И БЕЗБЕДНОСТ**
БЕОГРАД

ЗАВРШНИ РАД НА СТУДИЈАМА ТРЕЋЕГ СТЕПЕНА **ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА**

(навести: ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА ИЛИ УМЕТНИЧКИ ПРОЈЕКАТ)

На основу одлуке ННВ ФПЈУБ број: 851/16, од 17.03.2016., а пошто смо проучили урађену

ДОКТОРСКУ ДИСЕРТАЦИЈУ под називом:

(навести: ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА ИЛИ УМЕТНИЧКИ ПРОЈЕКАТ)

**ПОЛИТИЧКО-ПРАВНИ ПОЛОЖАЈ ПРЕДСТАВНИШТВА СИСТЕМА ОДБРАНЕ У
РЕАЛИЗАЦИЈИ СПОЉНОПОЛИТИЧКЕ ФУНКЦИЈЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

кандидата: Sci Вељка Благојевића подносимо следећи:

(звање, име и презиме кандидата)

РЕФЕРАТ

1. Основни подаци о кандидату, докторској дисертацији (Елементарни подаци о кандидату на основу рада, обиму и библиографским подацима)

Кандидат Sci Вељко Благојевић рођен је у Београду, 09.10.1968. године. Средњу Геодетску техничку школу завршио је у Београду, 1987., Војну академију Копнене војске ЈНА у Београду 1992., Дипломатску академија Министарства спољних послова 2003. године, а специјалистичке академске Студије Сједињених америчких држава завршио је 2007, на Факултету политичких наука и Београду.

Од 1992. до 2008. године обављао је одговорне дужности у Војсци и Министарству одбране Републике Србије, а од 2008. до 2012. био је изасланик одбране при Амбасади Републике Србије у Републици Македонији.

Од 2013. године је научни истраживач у Институту за стратегијска истраживања Министарства одбране Републике Србије.

У досадашњем научном раду објавио је више научних радова и учествовао на међународним конференцијама са прихваћеним радовима у целини, и то:

- 1) Вељко Благојевић, *Стратегијски контекст Првог светског рата*, Војно дело, 1/2015, ISSN 0042-8426, UDK: 355/359, DOI: 10.5937/Vojnodelo1501250S, (M51);
- 2) Вељко Благојевић, *Зашто рат, а не међународни конгрес 1914. године? - неуспех дипломатије и улога Србије у догађајима који су претходили Великом рату*, Војно дело, 3/2015, ISSN 0042-8426, UDK: 355/359, DOI: 10.5937/Vojnodelo1503324B, (M51);
- 3) Вељко Благојевић, *Обавештајне службе као актери државног удара*, Војно дело, 5/2015, ISSN 0042-8426, UDK: 355/359, DOI:10.5937/vojnodelo1505117M, (M51);
- 4) Вељко Благојевић, *Одбрамбена дипломатија у функцији спољне политике државе*, Култура полуса, 1/2016, УДК 327:327.7/8. (M51);
- 5) Вељко Благојевић, *Функције одбрамбене дипломатије у међународном праву*, Годишњак Факултета за безбедност, 2015, ISSN 1821-150X, УДК 341.7, ИД 512620725, (M53);
- 6) Вељко Благојевић, *Legislative Framework of the private Security Sector in the Republic of Serbia*, Security Dimensions, International & National Studies, No. 13 (1/2015), Krakow, Poland, ISSN 2353-7000 (M51);

- 7) Вељко Благојевић, *Култура у функцији реализације политике одбране Републике Србије на међународном плану*, Зборник радова са међународне тематске научне конференције: „Дипломатија и култура Србије – стање и перспективе“, Институт за међународну политику и привреду, Београд, 2015, ISBN 978-86-7067-220-8 (М33);
- 8) Вељко Благојевић, *Законодавство и стратегијско-доктринарна документа у области националне безбедности и кризног менаџмента*, Зборник радова са међународне тематске научне конференције: „Управљање кризним и ванредним ситуацијама – теорија и пракса“, НВО Безбедна Србија и Министарство одбране Републике Србије, Београд, 2015, ISBN 978-86-89401-07-3, COBISS.SR-ID 299498247, (М33);
- 9) Вељко Благојевић, *Corruption in Serbia – Political and Legal Aspects*, Зборник радова са међународне тематске научне конференције: *Bezpečnost, extremismus, teroizmus 2014, Podhajska, Slovačka Republika, 2014. godine*, ISBN 978-80-89608-15-7, (М31);
- 10) Вељко Благојевић, *Перспективе развоја Хеленско-израелског савеза као инструмента ограничавања спољнополитичких амбиција Турске*, сепарат студије: *Стратегијско-безбедносни трендови у Југоисточној Европи до 2020. године*, Института за стратегијска истраживања, Beograda, 2015, ISBN 978-86-335-0482-9, (М-45).

Одслушао је и положио све предмете на студијском програму трогодишњих докторских академских студија за право, јавну управу и безбедност са високом просечном оценом и испунио све предиспитне обавезе, према законом прописаним стандардима за трећи степен студија.

Урадио је докторску дисертацију под насловом: **ПОЛИТИЧКО-ПРАВНИ ПОЛОЖАЈ ПРЕДСТАВНИШТВА СИСТЕМА ОДБРАНЕ У РЕАЛИЗАЦИЈИ СПОЉНОПОЛИТИЧКЕ ФУНКЦИЈЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**, обима 279 страна, 445.463 карактера, 3.712 параграфа у складу са стандардима за израду докторских дисертација.

Дисертација је прошла тест провере на софтверском програму за утврђивање аутентичности текста који је показао да је текст дисертације аутентично и оригинално дело кандидата подобно за јавну одбрану.

2. Предмет и циљ докторске дисертације (Показати да је реч о оригиналној идеји, значајној за развој научне или уметничке области)

2.1. Предмет докторске дисертације

Предмет истраживања у докторској дисертацији је политичко-правни положај представништва система одбране у реализацији спољнополитичке функције Републике Србије.

Значајан сегмент предмета истраживања био је преиспитивање места, улоге, функција и организацијских решења управних и извршних органа у систему одбране који учествују у реализацији спољне политике Републике Србије.

Посебан сегмент предмета истраживања представља компаративна анализа места, улоге, функција и организационих решења представништава система одбране развијених земаља и анализа сврсисходности и рационалности примене њихових искустава у систему одбране Републике Србије.

Спољну политику Републике Србије креира Влада, одобрава Скупштина, а реализује Министарство спољних послова, чија надлежност је законски уређена. Закон предвиђа обавезу свих државних органа да своје спољнополитичке и друге међународне активности

реализују у координацији са Министарством спољних послова. Министарство одбране реализује политику одбране према другим земљама и међународним организацијама преко система својих војних представништава која су у структуралном и функционалном погледу саставни део дипломатских представништава Републике Србије у иностранству, а у организационом смислу су везани, не за Министарство спољних послова, већ за надлежни орган Министарства одбране, што их чини посебним и специфичним управним органима.

Управо та специфичност односа и веза између војних и цивилних дипломатских представништава у иностранству, представљала је значајан сегмент предмета истраживања у овој докторској дисертацији. Функција управљања билатералним представништвима система одбране у иностранству је традиционално у надлежности Војнообавештајне агенције. То је нормативно-правно регулисано посебним актом - Правилником о изасланствима одбране којим је министар одбране прописао управљање, организацију рада финансирање, избор војних изасланика и њихово ангажовање у иностранству. Наведени акт произилази из члана 23. Закона о одбрани, који гласи да „дипломатску функцију у области одбране и Војске Србије врше изасланства одбране и војна представништва“.

Из овако дефинисане дипломатске функције у области одбране, уочљиво је да Закон о одбрани није дефинисао одбрамбену дипломатију као јединствену функцију, већ, напротив у Закону су дефинисани носиоци представничних функција у виду изасланства одбране и војних представништава. Оваквом формулацијом у Закону о одбрани, створени су услови да се спољнополитичка функција система одбране, у организационом смислу, подели на два органа у саставу Министарства одбране. Наиме, управљање војним мултилатералним представништвима Републике Србије при међународним организацијама (УН, ОЕБС, НАТО, ЕУ и друге) додељено је Сектору за политику одбране Министарства одбране, односно Управи за међународну војну сарадњу у оквиру овог сектора, а билатерална представништва система одбране остала су у надлежности и организацијском саставу Војнообавештајне агенције.

Специфичност оваквих политичко-правних и организационих решења у области мултилатералних и билатералних представништава система одбране у иностранству представља значајан сегмент предмета истраживања у овој докторској дисертацији.

Поред наведених структуралних чинилаца предмета истраживања, аутор се у докторској дисертацији бави и питањем оправданости употребе појма одбрамбена дипломатија, који је у нормативна документа Републике Србије уведен заједно са појмовима политика одбране, изасланство одбране и изасланик одбране. Ови појмови су уведени у употребу без суштинске, научне и стручне анализе обима, садржаја и значења тих појмова. Појам одбрамбена дипломатија је некритички преузет из појмовника појединих западних држава са различитом политичком традицијом и културом.

Просторно, предмета истраживања првенствено је везан за Републику Србију, али и друге државе са којима она има спољнополитичке односе. Истовремено, у дисертацији су анализирани и карактеристични концептуални модели организације и надлежности представништава различитих система одбране, како би се створили услови за објективну компарацију организацијских модела представништава система одбране Републике Србије и других држава.

Временски, предмет докторске дисертације обухвата период од распада СФРЈ, односно 1992. до 2014. године, уз кратак приказ историјских токова везаних за међународне односе и спољну политику Републике Србије, односно Југославије. Тежиште је на савременом поимању представништава система одбране у Републици Србији у организацијском и

функционалном смислу.

Дисциплинарно, предмет докторске дисертације припада корпусу друштвено-хуманистичких наука, тачније политичко-правним и безбедносним наукама. Према карактеру, предмет истраживања је мултидисциплинаран и доминантно припада научним дисциплинама: међународних односа, спољне политике, међународног јавног права, дипломатско-конзуларног права, управног права, јавне управе, националне и међународне безбедности.

2.2. Циљеви докторске дисертације

2.2.1. Научни циљеви докторске дисертације

Научни циљеви у докторској дисертацији били су: *научна дескрипција и класификација* спољнополитичких представништава система одбране Републике Србије у иностранству, *научно објашњење* структуралних и функционалних елемената и системе односа и веза између елемената предложених модела и других управних државних органа у остваривању спољнополитичке функције Републике Србије и страних искустава.

Посебан ниво научног циља био је *предлог новог концептуалног модела* организовања представништава система одбране Републике Србије у иностранству, који се може сматрати научним открићем најрационалнијег и најефикаснијег концептуалног модела, који пружа оптималне услове за реализацију националних и државних интереса, али и поштовање правног поретка и традиције јединственог и усклађеног спољнополитичког наступа Републике Србије у Иностранству.

2.2.2. Друштвени циљеви докторске дисертације

Друштвени циљеви докторске дисертације су усмерени ка практичној провери научних сазнања операционализованих у стратегијским докуменатима. С обзиром да је Стратегија националне безбедности одредила дипломатска средства као основни инструмент за реализацију националних интереса Републике Србије, то захтева нови модел организацијско-структуралне уређености представништава система одбране у иностранству, као предуслова за ефикасну реализацију политике одбране у билатералним и мултилатералним односима са другим земљама и међународним организацијама.

Осим предлога новог концептуалног модела организације представништава система одбране Републике Србије у иностранству, крајњи практичан циљ докторске дисертације је и предлог уређености функције одбрамбене дипломатије у остваривању ефикасне спољне политике земље.

3. Основне хипотезе од којих се полазило у истраживању *(Објаснити да ли су хипотезе научно потврђене или оборене)*

Хипотетички оквир истраживања у овој докторској дисертацији сачињава једна Генерална (општа) хипотеза и четири посебних хипотеза, развијених у више појединачних хипотеза истраживања.

3.1. Генерална (општа) хипотеза истраживања

Генерална (општа) хипотеза истраживања у овој докторској дисертацији гласи: „Нови изазови и спољнополитички приоритети Републике Србије захтевају редефинисање места, улоге, организације, управљања, усмеравања, координације и контроле представништава система одбране у иностранству“.

3.2. Посебне хипотезе истраживања

Посебна хипотеза (X-1): *„Дипломатија уопште и одбрамбена дипломатија посебно су кроз историју свог деловања стално увећавале садржаје, форме и облике деловања што отежава њихово адекватно дефинисање“.*

Појединачне хипотезе:

- а) „У развоју дипломатије кроз историју били су присутни различити теоријски приступи дипломатији, што је утицало на њено дефинисање и класификацију“.
- б) „Процесом професионализације дипломатије, утицао је на појаву одбрамбене (војне) дипломатије и њен релативно самостални развој“.
- в) „Одбрамбена дипломатија остварује значајан део спољнополитичке функције државе и учествује у њеном креирању“.

Индикатори: писани искази у научној и стручној литератури посвећени чињеницама о историјском развоју дипломатије, стварању обичајног права, кодификације дипломатског права, јачању мултилатералне дипломатије, о првим војнодипломатским представницима у свету, Републици Србији, односно Југославији, правним нормама које дефинишу област дипломатије и одбрамбене дипломатије на националном и међународном плану.

Посебна хипотеза (X-2): *„Представничтва система одбране у иностранству су условљена међународним правом и законским и подзаконским прописима сваке државе појединачно“.*

Појединачне хипотезе:

- а) „Рад дипломатско-конзуларних представничтва и представничтва система одбране условљени су одредбама међународног јавног права“.
- б) „У правном систему Републике Србије постоје адекватне законске основе за целовито правно регулисање представничтва система одбране“.
- в) „Национални интереси, одредбе међународног јавног права и пракса државе пријема, детерминишу функције представничтва система одбране“.

Индикатори: Одредбе националног законодавства које регулишу области спољне политике, одбране и безбедности, као и међународно-правне норме које уређују дипломатско-конзуларне функције.

Посебна хипотеза (X-3): *„Спољнополитички приоритети Републике Србије детерминишу организацију њене дипломатско-конзуларне службе и организацијски модел представничтава система одбране у иностранству“.*

Појединачне хипотезе:

- а) „Дипломатска служба Републике Србије је организацијски постављена у складу са изазовима савремених међународних односа“.
- б) „Савремена организацијска решења у другим државама утичу на организацију представничтва система одбране у Републици Србији“.
- в) „Организација представничтва у иностранству није у потпуности усклађена са начелима организације система одбране Републике Србије и не одговара савременим безбедносним изазовима, ризицима и претњама“.
- г) „Уколико је тежиште деловања представничтва усмерено на функцију извештавања, утолико она организацијски треба да буду ситуирана у Војнообавештајној агенцији“.

д) „Ако је тежиште деловања представништва усмерено на функцију сарадње, онда она треба организацијски да буде ситуирана у Управи за међународну војну сарадњу Сектора за политику одбране Министарства одбране Републике Србије“.

Индикатори: законска и подзаконска регулатива о представништвима система одбране Аустрије, Швајцарске Конфедерације, Руске Федерације, Немачке, Француске, Велике Британије, Хрватске и Македоније, одредбе стратегија националне безбедности и одбране Републике Србије и верификовани подаци о традицији организовања спољне политике и одбрамбене дипломатије.

Посебна хипотеза (X-4): „Нови концепт представништава система одбране Републике Србије у иностранству детерминише друштвена функција, начела организације савремене дипломатије и нормативно-правна регулатива“.

Појединачне хипотезе:

а) „Ако се у потпуности нормативно-правно уреди област представништва система одбране Републике Србије у иностранству, онда би се створили адекватни услови за остваривање њене друштвене функције“.

б) „Уколико нова организација представништва система одбране буде уважавала начела организације савремене дипломатије, утолико ће она бити ефикаснија и поузданија у остваривању својих спољнополитичких функција“.

в) „Савремена позиција Републике Србије у међународним односима захтева нови приступ представништвима система одбране усмерен на реализацију спољнополитичких приоритета земље“.

г) „Нови концептуални модел представништва система одбране Републике Србије омогућава ефикасну цивилну и демократску над њом“.

д) „Нови концептуални модел представништва система одбране захтева развијање савременијих облика војнодипломатске традиције и културе“.

Индикатори: искази о дефинисању одбрамбене дипломатије као функције система одбране, искази о јединству, непрекидности и поузданости функционисања одбрамбене дипломатије, као и о начелима функционисања система одбране, искази о неопходности успостављања јединственог управног органа задуженог за руковођење и усмеравање одбрамбене дипломатије.

4. Кратак опис садржаја

Садржај докторске дисертације кандидат је рашчланио на шест логичких и међусобно повезаних структуралних чинилаца:

Први структурални чинилац докторске дисертације обухвата добро разрађен методолошки оквир истраживања с тежиштем на формулацији проблема истраживања, одређењу предмета, циљева, хипотеза и начина истраживања, те научне и друштвене оправданости израде докторске дисертације.

Други структурални чинилац докторске дисертације обухвата потпунији теоријски оквир истраживања са тежиштем на појмовном одређењу дипломатије, њеном настанку, историјском развоју и класификацији, настанку и историјском развоју војних представништава и изасланстава, дефинисању представништава и изасланстава система одбране, те научном објашњењу њиховог места, улоге, функција и задатака у остваривању спољнополитичке функције државе.

Трећи структурални чинилац докторске дисертације обухвата истраживање

представништава и изасланстава одбране у међународном јавном праву, са тежиштем на анализи нормативно-правних решења савремене спољне политике уопште и улоге војних представништава и изасланстава у њој, као и уређења наведене области у националном правном поретку.

Четврти структурални чинилац докторске дисертације посвећен је организацији савремене дипломатско-конзуларне службе, представништава и изасланстава одбране у њој са тежиштем на компаративној анализи организацијских решења војних представништава и изасланстава у различитим европским земљама и у различитим периодима развоја Републике Србије.

Пети структурални чинилац докторске дисертације обухвата концептуални модел представништава и изасланстава одбране Републици Србији у другим земљама и међународним организацијама са тежиштем на дефинисању друштвених функција војних представништава и изасланстава у иностранству, основних начела њиховог функционисања, организацији, контроли и војнодипломатској култури која се огледа у: избору, припреми, ангажовању и понашању војних представника и изасланика у иностранству, руковођењу представништвима и изасланствима одбране и војно-дипломатском протоколу.

Шести структурални чинилац докторске дисертације обухвата закључна разматрања са синтетичким резултатима истраживања по главама докторске дисертације и предлог концептуалног модела организовања представништава система одбране Републике Србије у иностранству, који отклања недостатке представљених организационих модела.

5. Остварени резултати и научни допринос *(Конкретно навести допринос научној, стручној или уметничкој области)*

Теоријско-емпиријски материјал презентован у овој докторској дисертацији потврдио је сву сложеност истраживања политичко-правних и безбедносних аспеката организовања представништава система одбране Републике Србије у иностранству.

У уводном теоријском оквиру истраживања представништва система одбране у иностранству, кандидат је с правом указао на несклад између стратегијских опредељења Републике Србије и организацијско-функционалних решења представништва система одбране у иностранству.

Пораст међузависности између субјеката међународних односа и убрзавање токова догађаја на међународном плану је неизбежна последица глобализације. Отуда, аутор с правом закључује да ће се због наведених чињеница и изразитог технолошко комуникационог развитка човечанства, међународни односи убрзано развијати и да ће се гломазни спољнополитички административни капацитети морати прилагођавати у циљу адекватног стручног праћења кретања у међународним односима и правовременог реаговања на промене који их нарушавају.

За разлику од њих, средње и мање државе су принуђене да своје потенцијале ангажују селективно у складу са спољнополитичким приоритетима својих земаља.

Због тога је важно имати добро организован и професионалан државни апарат који се бави спољном политиком на начин који је у стању да ефикасно делује у условима брзих промена у међународним односима. У том контексту, аутор још у уводу дисертације, на научно аргументовани начин, најављује потребу за стварањем оптималног модела за деловање одбрамбене дипломатије у Републици Србији са свим њеним специфичностима у односу на политички и правни систем, спољнополитички положај и приоритете, традицију

и культуру.

Упоредо са тим, кандидат у уводном теоријском оквиру истраживања, на научно аргументован начин, указао на неопходност континуираног преиспитивања организацијско-функционалне постављености представништва система одбране у иностранству у односу на промене у међународној политици и приоритете спољнополитичког деловања Србије, с једне стране, и потребе да се успостави савремена организација система одбрана, која ће бити основ за стабилност усклађеног деловања одбрамбене дипломатије у будућности.

У првој глави докторске дисертације, кандидат је на научно коректан начин разрадио целовит методолошки оквир истраживања предметне теме и тиме нагласио научни карактер своје дисертације. Значај и интердисциплинарност истраживања изискивали су веома сложену методологију научноистраживачког рада, у којој је централни проблем представљао недостатак метода, техника и инструмената за мерење степена утицаја организацијско-функционалних решења представништва система одбране у иностранству на степен реализације виталних спољнополитичких интереса Републике Србије.

У другој глави докторске дисертације, кандидат је на аргументован начин указао на то да су категоријални појмови, као што су одбрамбена дипломатија и политика одбране на међународном плану, веома комплексни појмови и да због свог значаја у реализацији спољне политике нужно морају бити дефинисани. Кандидат је из мноштва дефиниција дипломатије синтетизовао садржај и обим наведеног појма и тиме створио услове за дефинисање одбрамбене дипломатије, као специфичног сегмента опште дипломатије. Будући да је дипломатија историјски појам, који се развијао упоредо са настанком првих држава до данашњих дана, кандидат у дисертацији на аргументован и научно утемељен начин развија историјски контекст дипломатије уопште и одбрамбене дипломатије посебно и тиме ствара услове за научни опис специфичности функција савремене одбрамбене дипломатије и наглашава њен значај у креирању и реализацији свеукупног спољнополитичког наступа Републике Србије.

У трећој глави докторске дисертације кандидат је приказао ваљан опис настанка и развоја међународног обичајног права којим је вековима уређивана област комуникације између држава. Појава међународног уговорног права је унела чвршће правне оквире развоја одбрамбене дипломатије, која је довела до кодификације дипломатског права.

У овој глави дисертације, кандидат посебно анализира област спољне политике Републике Србије у позитивној правној регулативи, од Устава, преко Закона о спољним пословима и Закона о одбрани, који регулишу специфичну материју организовања представништва система одбране у иностранству. Резултати истраживања показали су да је законска регулатива спољне политике Републике Србије ваљано уређена и да обезбеђује услове за јединствен спољнополитички наступ, а да је систему одбране законом дата могућност да уреди систем представништва у иностранству у складу са својим специфичностима. Управо, те специфичности представништва система одбрамбене у иностранству су била и тежиште рада кандидата у овој глави докторске дисертације.

У четвртој глави докторске дисертације кандидат је на научно коректан начин извршио компаративну анализу организацијско-функционалних решења представништва система одбране у иностранству развијених држава и земаља у непосредном окружењу Републике Србије (Аустрија, Швајцарска, Руска Федерација, Савезна Република Немачка, Француска, Велика Британија, Хрватска и Македонија).

Поређења организације представништва система одбране наведених држава са

Републиком Србијом резултирало је идентификацијом појединих у пракси потврђених решења која би се могла применити у систему одбране Републике Србије.

Полазећи од компаративне анализе начина организовања националних система одбрамбене дипломатије у анализираним државама, њихове позиције у међународној политици и спољнополитичких приоритета, кандидат је на научно прихватљив начин доказао да у овим државама постоји јасно изражено тежиште у организационом и функционалном смислу, али да су сви модели организовања централизовани и у функцији реализације приоритета спољне политике њихових земаља.

У петој глави докторске дисертације, кандидат је на научно заснован начин анализирао специфичности постојећих организацијско-функционалних решења представништва система одбране Републике Србије у иностранству и њихову усклађеност са стратегијским националним документима. При томе је на методолошки коректан начин износи мањкавости садашњег модела организације одбрамбене дипломатије Републике Србије, анализирајући њено функционисање кроз савремена начела функционисања одбрамбене дипломатије записана у Стратегији одбране.

У овом делу дисертације, кандидат је извршио целовиту и аргументовану анализа функционисања одбрамбене дипломатије користећи кључна начела функционисања система одбране дата у Стратегији одбране Републике Србије и то: јединства, непрекидности, поузданости, ефикасности и професионалности. Тиме је кандидат стекао услове да се синтетички осврне на све недостатке функционисања одбрамбене дипломатије Републике Србије и предложи два модела који би били прихватљиви за примену у нашем политичко-правном систему. Реч је о класичном моделу, који подразумева да Војнообавештајна агенција буде носилац свеукупне одбрамбене дипломатије, и модерном моделу у коме се руковођење представништвима у иностранству поверава организацијској јединици Министарства одбране задуженој за међународну сарадњу.

Класичан модел, по природи ствари, тежиште одбрамбеној дипломатији даје на функцију обавештавања, док модерни модел усмерава одбрамбену дипломатију на функцију сарадње. На овај начин је кандидат, на научно прихватљив начин извршио дескрипцију представништава система одбране Републике Србије у иностранству, те класификацију и типологизацију елемената тога систем и понудио шире научно објашњење међусобних односа и веза између појединих кључних елемената представништава система одбране, с идентификацијом главних проблема који се јављају у тим односима и предлозима за њихово решавање.

У теоријском и емпиријском делу истраживања, кандидат је на аргументован начин доказао да у Републици Србији практично не постоји централизован и на принципу једностарешинства и субординације заснован систем управљања представништвима система одбране у иностранству, што отежава координацију субјеката који учествују у реализацији спољнополитичких активности и тиме створио добру теоријску основу да предложи нови јединствен интегрисани концептуални модел организације представништава система одбране у иностранству.

У шестој глави докторске дисертације, на основу ваљано извршене дескрипције, класификације и типологизације представништва система одбране Републике Србије у иностранству и проведене компаративне анализе организационих решења представништава система одбране других држава, те открића узрочно-последичних веза

између спољнополитичких приоритета, економских могућности и организације представништва система одбране у иностранству који треба да обезбеди реализацију виталних националних интереса на међународном плану и научног објашњења откривених узрочних веза, кандидат је предложио рационалан и јединствен, интегрисани концептуални модел организовања одбрамбене дипломатије Републике Србије, усаглашен с међународним правним нормама и праксом у овој области и националним законодавством, традицијом и културом.

Предложени концептуални модел на врху управљачке структуре подразумева министра одбране, као што је прецизирано позитивном законским решењима, али новину представља позиционирање управног органа коме би била поверена централизована одговорност за планирање, организовање и реализацију целокупне одбрамбене дипломатије Републике Србије. У конкретном случају, са становишта теорије организације и искустава других земаља најоптималније решење јесте да се та функција додели помоћнику министра за политику одбране, према садашњим законским решењима задуженом за политику одбране, која између осталог подразумева креирање и вођење политике одбране, израду стратегијских докумената, развој система одбране, планирање и организовање међународне војне сарадње, спровођење међународних споразума, међународних интеграција и војноекономску сарадњу. С обзиром да је помоћник министра одбране, политичка функција, наведено решење је свакако у функцији јединственог спољнополитичког наступа Републике Србије. Истовремено, министар одбране не би имао никакве дилеме око надлежности у вези са одбрамбеном дипломатијом, као што је то до сада био случај.

У овом делу дисертације, кандидат на научно аргументовани начин предлаже да се избор кадра за дужности у представништвима система одбране у иностранству реализује на нивоу организационе јединице задужене за политику одбране, где би се формирала мешовита Комисију за избор људства, коју би чинили професионалци, представници Војнообавештајне агенције, представници организацијске јединице Министарства одбране задужене за међународну војну сарадњу, Војнобезбедносне агенције, Сектора за материјалне ресурсе, Генералштаба Војске Србије, искусни психолог и, по потреби, представници других организацијских јединица Министарства одбране. Непосредна припрема кадра би се као и до сада реализовала у Центру за усавршавање кадра обавештајне службе, који би остао у организацијској структури Војнообавештајне агенције.

Предлог концептуалног модела подразумева јединствено руковођење одбрамбеном дипломатијом Републике Србије. Јединство руковођења, између осталог, подразумева да сви извештаји представништва система одбране у иностранству долазе у Сектор за политику одбране, с тим да би се садржаји функције извештавања прослеђивали Војнообавештајној агенцији, а извештаји о сарадњи организацијској јединици задуженој за међународну војну сарадњу. То обезбеђује сагледавање функционисања целовитог система одбрамбене дипломатије и пружа могућност помоћнику министра одбране задуженом за политику одбране да интервенише, уколико постоји потребе.

С друге стране, дошло би и до централизације система везе и финансија у Сектору за политику одбране, чиме би се растеретила Војнообавештајна агенција, чији буџет је оптерећен расходима за билатералну одбрамбену дипломатију. Груписањем свих организацијских целина Министарства одбране које се баве одбрамбеном дипломатијом у организациону јединицу Министарства одбране задужену за политику одбране постиже се

већа транспарентност у реализацији спољне политике Републике Србије, јер је Војнообавештајна агенција по природи ствари затворена организација. Предлогом концептуалног модела остварен је принцип цивилне, демократске контроле над одбрамбеном дипломатијом, што је једна од тековина демократских друштава.

Из целине резултата истраживања у докторској дисертацији, кандидат извучи научно коректан закључак да би се успостављањем предложеног концептуалног модела организације одбрамбене дипломатије Републике Србије створили услови за ефикаснију, поузданију и рационалнију подршку свеукупним спољнополитичким напорима у прикључењу Европској унији и очувању територијалног интегритета, чиме су у целини потврђене, генерална (општа), све посебне и са њима повезане појединачне хипотезе истраживања.

Научни допринос ове докторске дисертације огледа се, пре свега, у теоријски коректном извођењу дефиниције „одбрамбене дипломатије“ која у научној теорији и пракси нису биле до сада дефинисане и у утврђивању коректне научне основе за успостављање новог организацијско-функционалног модела представништва система одбране Републике Србије у иностранству, способног да одговори на савремене спољнополитичке изазове у складу са начелима дефинисаним у Стратегији националне безбедности и Стратегији одбране.

Истраживање компартивне праксе организацијско-функционалних решења одбрамбене дипломатије у различитим земљама, без сумње, омогућило је научну критику и усавршавање досадашњих научних сазнања о актуелним системима организовања одбрамбене дипломатије и савременим моделима управљања, као и њихову имплементацију у научну теорију и праксу, што такође представља значајан научни допринос ове докторске дисертације.

Посебан научни допринос ове докторске дисертације огледа се открићу новог, јединственог и интегрисаног концептуалног модела за организацију представништва система одбране Републике Србије у иностранству, компатибилног и интероперабилног са другим сличним системима у развијеним државама и структурама Европске уније, као и у провери и усавршавању примењених метода, техника и инструмената у истраживању сложених система одбране и његове значајне функције у области спољне политике.

У овом делу дисертације, кандидат је на методолошки коректан и научно аргументовани начин описао мањкавости садашњег модела организације одбрамбене дипломатије Републике Србије, анализирајући његово функционисање кроз савремена начела функционисања одбрамбене дипломатије записана у Стратегији одбране.

Полазећи од резултата анализе слабости постојећег модела одбрамбене дипломатије, кандидат у дисертацији на аргументовани начин развија два концепта организацијских решења представништва система одбране Републике Србије у иностранству, која су у складу са страним искуствима и дугорочним спољнополитичким опредељењима Србије.

Међутим, аутор се у анализи ових концептуалних модела сусрео са проблемом недостатка Стратегије спољне политике, која би представљала полазну основу за дугорочно организацијско-функционално решење одбрамбене дипломатије Републике Србије. Отуда се кандидат, сагледавајући сличности и разлике анализираних концептуалних модела са истим или сродним моделима у развијеним земљама, справом одлучио да предложи један конзистентан концептуални модел организовања представништва система одбране у иностранству, који највише одговара политичком систему Републике Србије и њеном спољно-политичком деловању.

Предложени концептуални модел је осмишљен на такав начин да организацијски и функционално задовољи специфичности функције одбрамбене дипломатије, као сегмента општег дипломатског наступа, уз истовремено обезбеђење начела функционисања система одбране у складу са Стратегијом одбране Републике Србије и Стратегијом националне безбедности.

Кандидат је на научно утемељен начин конципирао концептуални модел организације одбрамбене дипломатије којим се отклањајају недостатаци класичног и модерног модела управљања представништвима система одбране, посебно, којима се превазилазе ограничења везана за конспиративност деловања Војнообавештајне агенције, с једне стране и недостатака традиције и већег искуства организационе јединице Министарства одбране задужене за међународну војну сарадњу, с друге стране.

Истовремено, предложеним моделом би се преко помоћника министра за политику одбране, обезбедио једноставан приступ министра одбране, који су према позитивном законодавству Републике Србије одговоран за усмеравање одбрамбене дипломатије.

Предложени концептуални модел је довољно флексибилан да обезбеђује реализацију спољне политике у области одбране, у складу са променама у међународним односима. То представља и његов највећи квалитет, јер се предложеним моделом обезбеђује политичком руководству државе да мења тежиште ангажовања представника система одбране у иностранству са концепта сарадње на на концепт информативног деловања и то без видљивих индикатора које заинтересоване стране могу да уоче.

Резултати истраживања докторске дисертације показали су неопходност редефинисања организације, управљања, усмеравања, координације и контроле представништава система одбране у иностранству у складу са искуствима у вођењу савремене спољне политике и и потреби ефикасног деловања свих субјеката у остваривању спољнополитичких приоритета Републике Србије.

Отуда, кандидат у дисертацији с правом истиче мноштво примера страних држава, које су се такође суочиле са сличним изазовима, и аргументовано анализира њихова решења, али без намере да некритички примени страна искуства, већ да укаже на могуће опције решавања организације одбрамбене дипломатије.

6. Закључак (Навести да је докторска дисертација/уметнички пројекат урађена у свему према одобреној пријави, да је оригинално и самостално научно или уметничко дело и да су се стекли услови за његову јавну одбрану)

- 1) Докторска дисертација под називом: „*Политичко-правни положај представништва система одбране у реализацији спољнополитичке функције Републике Србије*“ кандидата Scі Велка Благојевића урађена је у складу са одлуком о одобравању израде дисертације. Кандидат је тему обрадио на 279 страна, при чему 262 стране чине излагања о проблему и предмету истраживања.
- 2) Тема је сложена и мултидисциплинована и припада научним областима политичкоправних и безбедносних наука, посебно научним дисциплинама међународних односа, политичког система, спољне политике, економских односа са иностранством, међународног права, дипломатско-конзуларног права, управног права, јавне управе, националне и међународне безбедности. Због њене наглашене сложености и специфичности, она је у теоријско-емпиријском смислу била недовољно научно обрађена, а недостајао јој је и адекватно дефинисан категоријално појмовни систем.
- 3) Тема докторске дисертације је веома актуелна и биће актуелна све док постоји опредељеност за војну неутралност Републике Србије, јер она суштински детерминише

њен спољнополитички наступ, а посебно њену одбрамбену дипломатију. Теоријска разрада предмета дисертације захтевала је прожимање битних теоријских ставова и искустава актуелне праксе и њихово смислено и аргументовано исказивање као сазнајне, научно и практично применљиве целине.

- 4) Дисертација је писана коректним језиком науке, јединственим и јасним стилем уз мање тешкоће које су неизбежно везане за мултидисциплинарне научне радове.
- 5) Одабрана литература и извори су примерени потребама рада како по квалитету садржаја, тако и по обиму. Коришћени извори дали су довољну основу за битна закључивања о проблему и предмету истраживања, као и за доказивање постављених хипотеза. Изворе и литературу кандидат је правилно и вешто користио, што се види из чињенице да је постављене хипотезе ваљано конфирмирао.
- 6) Комисија за оцену завршног рада докторске дисертације, је на основу свега изложеног закључила да је докторска дисертација под називом: *„Политичко-правни положај представничтва система одбране у реализацији спољнополитичке функције Републике Србије“* оригинално и самостално научно дело кандидата Sci Вељка Благојевића и да садржи наведене научне доприносе, те предлаже наставно-научном већу Факултета за право, јавну управу и безбедност, Универзитета „Џон Незбит“ у Београду да донесе следећу,

О Д Л У К У

1. Констатује се да је приложена докторска дисертација подобна за јавну одбрану.
2. Кандидат Sci Вељка Благојевића ће обавити јавну одбрану докторске дисертације пред комисијом коју одеери Научно-наставно веће Факултета за право, јавну управу и безбедност, по прописаној академској процедури.

Место и датум:

У Београду, 04. 04. 2016. године

Чланови Комисије за оцену
докторске дисертације:

1. Др Првуловић Владимир, редовни професор, Факултет за МЕ, члан

2. Др Бранко Крга, ванредни професор Академије за дипломатију и безбедност, члан

3. Др Неђо Даниловић, редовни професор, ФПУБ, ментор